O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SH.RASHIDOV NOMIDAGI SAMARQAND DAVLAT UNIVERSITETI

Ro'yxatga olindi:
№ FD-60
2024 yil "29" _____

"TASDIQLAYMAN"
SamDU rektori:
_____ R.I.Xalmuradov
2024 yil "__" _____

O'ZBEKISTON DAVLATCHILIGI TARIXI
FAN DASTURI

Bilim sohasi:	200000 – San'at va Gumanitar fanlar
Ta'lim sohasi:	220000 – Gumanitar fanlar(tillardan tashqari)
Ta'lim yo'nalishi:	60220300- Tarix (mamlakatlar va yo`nalishlar bo'yicha)

Fan/modul kodi UDT1604	O‘quv yili 2026-2027	Semestr 6	ECTS – Kreditlar 5
Fan/modul turi Majburiy	**Ta’lim tili** O‘zbek		**Haftadagi dars soatlari** 6

1.	Fan nomi	Auditoriya mashg‘ulotlari (soat)	Mustaqil ta’lim (soat)	Umumiy soat (soat)
	O‘zbekiston davlatchiligi tarixi	70	80	150

2.

I. Fanning mazmuni

Fanni o‘qitishdan maqsad - O’zbekiston tarixining qiziqarli va murakkab jarayonlarida davlatchilik taraqqiyotining o’rni va axamiyati beqiyos bo’lganligi,uning taraqqiyotida mavjud ko’plab bosqichlar, tamoyillar, yo’nalishlar, qonuniyatlarning o’ziga xos ekanligi to’grisida talabalarga chuqur bilim berishdan xamda eng qadimgi davrlardan to hozirgi vaqtga qadar mamlakat hududida kechgan ijtimoiy, siyosiy jarayonlarni o‘rganish va tahlil etishdan iborat.

Bu bilimlar buyurtmachi (ta’lim muassasalari, davlat tashkilotlari) uchun talab qiladigan mustaqil fikrlaydigan, malakali kompetentlikka ega, kreativ, innovatsion salohiyatli mutaxassislarni tayyorlashga xizmat qiladi.

Fanning vazifasi - Fanning tushuncha kategoriyalari tizimi va metodologiyasini bilish, bilimlarning asosiy yo‘nalishlarini siyosiy tahlil qilish; O’zbekiston davlatchilik tarixi taraqqiyot bosqichlari,davlatchilik to’grisidagi yangi nazariyalarni tahlil qila olish va ulardan xulosalar chiqarish.; Davlatchilik tarixining asosiy yo’nalishlarini tahlil va tadqiq qilish malakasini xosil qilish; Davlat va jamiyat taraqqiyotining rivojlanish omillarini tahlil qilishda O’zbekiston davlatchilik tarixi fanining o’rnini ko’rsatishdan iborat.

II. Asosiy nazariy qism (ma’ruza mashg‘ulotlari)

II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-mavzu. Davlatchilik tushunchasi va uning kelib chiqishi to’g’risidagi yondashuvlar.

“O‘zbekiston davlatchiligi tarixi” fanining maqsad va vazifalari.. Davlatchilik tushunchasi. Formatsion va Sivilizatsion yondashuvlar xamda nazariyalar.

2-mavzu. Boshqaruv asoslarining shakllanishi va davlatlarning tashkil topishi.

Davlat boshqaruvi asoslarining tarixiy ildizlari. Davlat boshqaruvi tushunchasi va boshqaruv tasnifi. Davlatning vazifalari va boshqaruv ko’rinishlari.

3-mavzu. O’zbekistonda qadimgi davlatchilikning turlari va boshqaruv shakli.

O’zbekiston hududidagi qadimgi davlatlar rivojlanishini davrlarga bolinishi. Qadimgi davlatlar tipologiyasi va boshqaruv shakli.Qadimgi Baqtriya,Xorazm va So’gdiyona davlatlari. O’rta Osiyoda Ahamoniylar davri boshqaruvi va davlatchiligi. Aleksandr Makedonskiy davrida davlat boshqaruvi.

Salavkiylar va yunon-baqtriya davrida davlat boshqaruvi.**.** Qang’ davlatchigi hududi va boshqaruvi . Davon davlati hududi va boshqaruv tizimi. Kushonlar davri davlatchiligi va boshqaruv tartiblari.

4-mavzu. Ilk o’rta asrlarda davlatchilik va boshqaruv (V-VIII asr o’rtalarigacha

Xioniylar va Kidariylarning ijtimoiy-iqtisodiy tuzumi.Eftaliylar davlatchiligi. Ilk o’rta asrlarda davlatchilik va boshqaruvning xususiyatlari.

Turk hoqonligi siyosiy tarixi. Boshqaruv tartiblari. Ilk o'rta asrlarda So'gd, Xorazm, Toxariston, Choch, Eloq kabi mahalliy xokimliklar boshqaruvining xususiyatlari**.** Davlat boshqaruvida mansablar. Arab xalifaligi davrida Movarounnahr. Arab xalifaligi davrida davlat boshqaruvi. O'rta Osiyoda islom dini va mahalliy boshqaruv tartibi

5-mavzu.Somoniylar va Qoraxoniylarning davlat boshqaruv tizimi.

Tohiriylar va Safforiylar davlati. Mahalliy zadogonlarning kuchayishi. Somoniylar davlat tizimi va boshqaruvi. Davlat boshqaruvida mansablar.Devonlar. Qoraxoniylarning ma'muriy tuzilishi va davlat boshqaruv tizimi.

6-mavzu. G'aznaviylar va Saljuqiylarning davlat boshqaruv tizimi.

Davlat boshqaruvida mansablar.Devonlar..G'aznaviylar va Saljuqiylarning hududi, davlat boshqaruv tartiblari. Davlat boshqaruvida xizmatlar.

7-mavzu. Xorazmshoh- ma'muriy tuzilishi, boshqaruv tartiblari.

Anushteginiy-Xo'ramshohlar davlatining siyosiy tarixi. Davlat boshqaruvi va siyosiy tizimi. Davlatning harbiy boshqaruvi. Davlat boshqaruvidagi mansablar va xizmatlar.

8-mavzu. Chig'atoy ulusi-ma'muriy tuzulishi va boshqaruv tartiblari. Yasoqlar.Xon hokimyati va davlat boshqaruvi. Movarounnaxr Chig'atoy ulusi tarkibida. Chig'atoy ulusi ma'muriy tuzilishi va boshqaruvi

9-mavzu. Amir Temur davrida davlat boshqaruvi. Amir Temur va temuriylar davri davlatchiligida ichki va tashqi siyosat.

Amir Temur davrida davlat boshqaruvi asoslari va ma'muriy tuzilishi. Ichki siyosat. Mansab va unvonlar.Harbiy tizim va huquiy munosabatlar. Amir Temur diplomatiyasi. "Temur tuzuklari"da boshqaruvi tizimi. Davlat boshqaruvida mansablar va xizmatlar.Saltanatni idora etishining o'ziga xos tomonlari.

10-mavzu. Buxoro xonligi: hududi, ma'muriy tuzilishi, markaziy va mahalliy boshqaruv tartiblari.

Shayboniylar davrida Buxoro xonligining markaiy va mahalliy boshqaruvi tizimi. Ashtarxoniylar davlati boshqaruv tartiblari. Mang'itlar davrida amirlikning boshqaruvi tizimi.Mansablar,unvonlar va amallar.

11-mavzu. Xiva va Qo'qon xonligi : hududi, mu'muriy tuzilishi, markaziy va mahalliy boshqaruv tartiblari.

Shayboniylar davrida Xiva xonligining markaziy va mahalliy boshqaruvi tizimi. Xiva xonligining hududi, va davlati boshqaruv tartiblari. Mansablar,unvonlar va amallar. Qo'qon xonligining markaziy va mahalliy boshqaruvi tizimi. Davlat boshqaruv tartiblari. Mansablar,unvonlar va amallar.

12-mavzu. Turkiston o'lkasida mustamlaka boshqaruv tizimining takomillashtirilishi. Turkistonda sovetlar hukmronligining o'rnatilishi

Podsho Rossiyasining Turkistonni bosib olishi.. Turkiston general-gubernatorligining harbiy-ma'muriy boshqaruv tizimi. Mustamlakachilik boshqaruv usuli. Vassal Buxoro amirligi va Xiva xonligining siyosiy tizimi.

Turkistonda sovetlar hokimyatining o'rnatilishi. Turkiston muxtoriyati. Turkiston Avtonom Sovet Respublikasi.Xiva xonligining ag'darilishi.Xorazm Xalq Sovet Respublikasi. Buxoro amirligining ag'darilishi. Buxoro Xalq Sovet Respublikasi

13-mavzu. Sovetlar hukmronligi davrida O'zbekistonda davlat qurilishi va boshqaruvi

O'rta Osiyoda milliy davlat chegalanishining otkazilishi. O'zbekistonda sovetlar boshqaruvining mazmun mohiyati.Ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy jarayonlar.Sovetlar davrida

Qoraqalpog'iston.

14-mavzu. O'zbekistonda davlat boshqaruvining yangi tizimining shakllanishi va rivojlanib borishi. Qoraqalpog'iston Respublikasi davlatchiligi taraqqiyoti.

O'zbekistonda Prezident institutining joriy etilishi.Mustaqil O'zbekistondagi hokimyatlar bo'linishi.O'chiq xukumat. Davlat hokimyati va boshqaruvi organlari faoliyatining ochiqligi. Harakatlar strategiyasi Yangi O'zbekistonda davlat boshqaruvidagi isloxotlarning asosi. Davlat hokimyati va boshqaruvi organlarida xalq qabulxonalar faoliyatining yo'ga qo'yilishi. Hukumat ochiqligi. Ўзбекистон бошқарувида Elektron hukumatning joriy etilishi. Mustaqillik davrida suveren Qoraqalpoq davlatchiligining rivojlanishi. Ijtimoiy sohaning yanada rivojlantirilishi va iqtisodiy taraqqiyot.

15-mavzu. Yangi O'zbekistonda davlat boshqaruvidagi isloxotlar (xarakatlar strategiyasi, yangi taraqqiyot strategiyasi, xalq qabulxonalar, murojaatnomalar, davlat dasturlari, eletktron xukumat)/

Xarakatlar strategiyasi Yangi O'zbekistonda davlat boshqaruvidagi isloxotlarning asosi. Davlat hokimyati va boshqaruvi organlarida xalq qabulxonalar faoliyatining yo'ga qo'yilishi. Xukumat ochiqligi. Ўзбекистон бошқарувида Elektron xukumatning joriy etilishi. Yangi O'zbekistonda taraqqiyot strategiyasi doirasidagi isloxotlar

III. <u>Seminar</u> mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1-**mavzu.** Davlatchilik" tushunchasi. Qadimgi davlatlarning rivojlanish bosqichlari va boshqaruv tizimidagi funktsiyalar.

2-mavzu. Qadimgi Baqtriya,Xorazm va So'gdiyona davlatlari.

3-mavzu. O'rta Osiyoda Ahamoniylar. Aleksandr makedonskiy,salavkiylar xamda yunon-baqtriya davri boshqaruvi va davlatchiligi.

4-mavzu. Dovon, Qang' va Kushon davlatlari boshqaruv tartibi.

5-mavzu. Eftaliylar va Turk xoqonligi ma'muriy tuzulishi-boshqaruv tartibi.

6-mavzu. Arablarning O'rta Osiyoni istilo etishi va boshqaruvi

7-mavzu. Somoniylar va Qoraxoniylar davlatining boshqaruv tizimi.

8-mavzu. G'aznaviylar va Saljuqiylarning boshqaruv tartiblari

9-mavzu. Xorazmshohlar davlatning boshqaruv tizimi.

10-mavzu. Chig'atoy ulusining boshqaruv tartiblari.

11-mavzu Amir Temur davrida davlat boshqaruvi tizimi (Tuzuklar, dargox, devon, mansablar, xarbiy isloxotlar)

12-mavzu. Buxoro xonligining davlatchiligi (xududi, ma'muriy tuzilishi, boshqaruvi, saroy unvonlari va mansablar).

13-mavzu. Xiva xonligining davlatchiligi (xududi, ma'muriy tuzilishi, boshqaruvi, saroy unvonlari va mansablar).

14-mavzu. Qo'qon xonligining davlatchiligi (xududi, ma'muriy tuzilishi, boshqaruvi, saroy unvonlari va mansablar).

15-mavzu. Turkistonda Podsho Rossiyasi mustamlakachiligi davrida idora usuli va boshqaruvi.

16-mavzu. 1917-yil siyosiy jarayonlarida Turkiston. Turkiston ASSR, BXSR va XXSR

17-mavzu. O'zbekistonda totalitar ma'muriy boshqaruvning shakllanishi va inqirozga uchrashi.

18-mavzu. O'zbekistonda davlat boshqaruvining yangi tizimining shakllanishi va rivojlanib borishi.

19-mavzu. Mustaqillik yillarida Qoraqalpog'iston Respublikasi davlatchiligi taraqqiyoti

20-mavzu. Yangi O'zbekiston boshqaruvidagi islohotlar (xalq qabulxonalar, murojaatnomalar, davlat dasturlari, eletktron xukumat)

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

	Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular: 1."Avesto"ning O'rta Osiyo viloyatlari qadimgi tarixi, ijtimoiy tuzumi, iqtisodiy hayoti va ma'naviy madaniyatini o'rganishdagi muhim ahamiyati 2. O'zbekiston hududlarida ilk shaharlarning paydo bolish jarayonlari 3.Ilk davlatlar paydo bo'lishining ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy asoslari. 4.Davlatlar paydo bo'lishi to'g'risidagi nazariyalar tavsifi. 5.Qadimgi Baqtriya davlati. 6. Qadimgi Xorazm davlati. 7. QadimgiSo'g'diyona davlati. 8. O'rta Osiyo satrapliklarida boshqaruv tizimi (Ahmoniylar hukmronligi davridagi). 9.Salavkiylar davlati boshqaruvi. 10.Qang' davlatchiligi. Hududi va boshqaruv tizimi 11. Davon davlatchiligi boshqaruv tizimi 12. Kushonlar davlatchiligi. 13.Antik davr shaharsozlik an'analari. 14.Xioniylar va Kidariylar davlati 15. Eftaliylar davlatida ijtimoiy-iqtisodiy tuzumi 16. Turk xoqonligida davlat boshqaruvi va mansablar sxemasini yaratish. 17. Ilk o'rta asrlarda Markaziy Osiyoda mahalliy hokimliklarida Sug'd konfederatsiyasining tutgan o'rni. 18. Ilk o'rta asrlarda Markaziy Osiyoda mahalliy hokimliklarida Xorazm, Toxariston, Choch va Eloqning tutgan o'rni. 19. Movaraunnahrdagi boshqaruvda islom dininig o'rni 20.Tohiriylar davlati siyosiy tarixi. 21. Somoniylar davlat boshqaruvida devonlarning o'rni. 22. Qoraxoniylar davlati siyosiy va harbiy tizimi sxemasini yaratish. 23. G'aznaviylar davlat boshqaruvida mansablar va xizmatlar sxemasini yaratish 24. Saljuqiylar davlat boshqaruvida devonlarning o'rni. 25. Xorazmshoh-anushteginiylar davlati boshqaruvidagi mansab va lavozimlar haqidagi sxemani yaratish. 26.Nizomulmulkning "Siyosatnoma"asasridagi davlat va jamiyat boshqaruviga oid hikmatlardan namunalar keltirish. 27.Jaloliddin Manguberdi –yurt himoyachisi. 28. Chig'atoy ulusi boshqaruv tartiblari. 29. "Temur tuzuklari" davlat boshqaruvi haqidagi muhim manba. 30. Buxoro xonligida sud ishlari va shariat qonunlari. 31. Mang'itlar sulolasi hukmronligi davrida mansablar,unvonlar va amallar 32. Xiva va Qo'qon xonliklarida saroy unvonlari va mansablari 33. Turkiston general-gubernatorligida hokimiyat tuzumi va uning funksiyalari 34.Jadidlarning milliy davlatchilikni tiklash haqidagi g'oyalari va avaliy faoliyati 35.Turkiston muxtoriyati.Turkiston Avtonom Sovet Respublikasi 36.Buxoro va Xiva xonligining ag'darilishi. Buxoro va Xorazm Sovet respublikasi 37.Ozbekistonda sovet boshqaruvining mazmun-mohiyati. 38.Qatag'on siyosatining qurboni bo'lgan rahbar kadrlar haqida qisqacha ma'lumot to'plash. 39. O'zbekistonda davlat hokimyati va boshqaruvi organlari faoliyatining ochiqligi. 40. Mustaqillik yillarida Qoraqalpog'iston Respublikasi davlatchiligi taraqqiyoti 41. O'zbekistonda parlament islohotlari (1990-1994, 1995-2004, 2005-hozirgi kungacha 42.O'zbekiston Respublikasi Prezidenti SH.M.Mirziyoevning "Tanqidiy tahlil,qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik-har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak" risolasida rahbar ma'suliyati va davlat boshqaruvi haqidagi mulohazalari

	43. “Harakatlar strategiyasi”- O’zbekiston boshqaruvidagi islohotlar asosi. 44. Yangi O’zbekiston boshqaruvidagi islohotlar (xalq qabulxonalar, murojaatnomalar, davlat dasturlari, eletktron xukumat) 45. O’zbekiston Respublikasi Prezidenti SH.M.Mirziyoevning 2020 yil 24-yanvarda Oliy Majlisga Murojaatnomasidagi davlat boshqaruvi haqidagi mulohazalari **“O’zbekiston davlatchiligi tarixi”** fani bo‘yicha mustaqil ta’lim mavzulari uning mazmunini yoritish maqsadida tanlangan va talabada shu haqida bilim ko‘nikmasinin shakllantirish nazarda tutilgan. Jumladan, Amir Temur va Temuriylar davlati faoliyatiga oid mavzuda Amir Temur hayoti, uning yurishlari, davlat boshqaruvidagi faoliyati tarixi haqida talabada bilim ko‘nikmasini shakllantirish e’tiborga olingan. Masalan, Amir Temur markazlashgan davlat tuzgan, davlatning ijtimoiy-iqtisodiy va madaniy hayotida muhim o’rin tutgan shaxs hisoblandi. Ushbu mavzu haqida tarixchi-olimlar Amir Temur va temuriylar davlati faoliyatini haqida ham o‘quvchilar bilim ko‘nikmasiga ega bo‘ladi. Shu mazmunda MT da nazarda tutilgan mavzular haqida talabalar izlanishlarolib borishadi. Barcha keltirilgan mavzularni har biri to‘g‘risda talabalar qay tarzda o‘zlashtirish, bilim ko‘nikmasiga ega bo‘lish mexanizmi fanning sillabusida ochib beriladi. Ushbu mavzular talabalar mustaqil ishining maqsadi fundamental bilimlarni o'zlashtirish, mutaxassislik bo'yicha bilim, kasbiy kompetentlik va ko'nikmalar, tajriba, ijodiy, tadqiqot faoliyati, mas'uliyat va tashkilotchilikni rivojlantirishga yordam beradi; ta'limiy va kasbiy muammolarni hal qilishda ijodiy yondashuvdan iborat. Mustaqil ta’lim vazifalari quyidagilardan iborat: -olingan nazariy va amaliy bilimlarni tizimlashtirish va mustahkamlash; -talabalarning malakasi oshirilishi; - nazariy bilimlarni chuqurlashtirish va kengaytirish; - me’yoriy, huquqiy, ma’lumotnomadan foydalanish; - malakalarini shakllantirish; -hujjatlar va maxsus adabiyotlar bilan ishlash ko’nikmasi; -talabalarning bilim qobiliyati va faolligini rivojlantirish; -ijodiy tashabbuskorlik, mustaqillik, mas'uliyat va tashkilotchilik; -mustaqil fikrlash, o'z-o'zini rivojlantirish qobiliyatlarini shakllantirish; -o'z-o'zini takomillashtirish va o'zini o'zi anglash.
3.	**V. Fan o‘qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)** Fanni o‘zlashtirish natijasida talaba: • O‘zbekiston davlatchiligi tarixi fani yuzasidan umumiy tasavvur va ma’lum tarixiy bilimlar bazasiga ega bo‘ladi. Mamlakat tarixida kechgan asosiy tarixiy voqeliklar, jarayonlar, tarixiy shaxslar faoliyati to‘g‘risida tegishli tasavvurga ega bo‘ladi*;* • Turli tarixiy davrlarda o’zbek davlatchiligining rivojlanishida ijtimoiy-iqtisodiy, siyosiy va madaniy omillarning ta’sirini ochib berish orqali ulardan xulosalar chiqarish**;** Davlatchilik taraqqiyoti va xalqaro munosabatlar o’rtasidagi bo’liqlik tomonlarini atroflicha taxlil etishni bilishi kerak**;** O’zbekiston xududida mavjud bo’gan davlatlarning rivojlanishidagi tendentsiyalarni hamda o’zbek xalqining o’ziga xos madaniyati,mentaliteti,urf-odatlari va an’analarining davlatchilik taraqqiyotiga ta’sirini ko’rsatib berish ko’nikmalariga ega bo‘lishi kerak**;** O‘zbekiston davlatchiligi tarixi fani bo’yicha egallagan bilimlarni ilmiy tadqiqot va ilmiy pedagogik faoliyatida qo’llash,davlatchilik tarixining dolzarb masalalari bo’yicha tadqiqot ishlarini olib borish ko’nikmalariga ega bo‘lishi kerak • Fanning tushuncha kategoriyalari tizimi va metodologiyasini bilish, bilimlarning asosiy yo‘nalishlarini siyosiy tahlil qilish**;**, O’zbekiston davlatchilik tarixi taraqqiyot bosqichlari,davlatchilik to’grisidagi yangi nazariyalarni tahlil qila olish va ulardan xulosalar

	chiqarish; Davlat va jamiyat taraqqiyotining rivojlanish omillarini tahlil qilishda tarix fanining o'rnini ko'rsatish; Davlatchilik tarixining asosiy yo'nalishlarini tahlil va tadqiq qilish malakasini xosil qilishi kerak
4.	**VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:** • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • munozara, • "Aqliy hujum", • "Muammo";
5.	**VII. Kreditni olish uchun talablar:** Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'liq o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat ishini topshirish
6.	**Asosiy adabiyotlar:** 1.Азамат Зиё. Ўзбек давлатчилиги тарихи: (Энг қадимги даврдан Россия босқинига қадар). Т.: Шарқ. 2000. 2. Сагдуллаев ва бошқалар. Ўзбекистон тарихи: давлат ва жамият тараққиёти. Т., 2000. 3. Сагдуллаев А.С., Мавлонов Ў. Ўзбекистонда давлат бошқаруви тарихи. -Т., 2006. 4. Ртвеладзе Э.В. История государственности Узбекистана. – Т.: Узбекистан. 2009. 5. Эшов Б.Ж. Ўзбекистонда давлат ва маҳаллий бошқарув тарихи. – Т.: Янги аср авлоди, 2012: Ўзбекистонда давлат ва маҳаллий бошқарув тарихи. Биринчи ва иккинчи китоб – Т.: Янги аср авлоди, 2019. 6. Бобоев Ҳ,Хидиров З ва б, Ўзбек давлатчилиги тарихи (I-II)китоб.Т.,"Фан ва технология" 2009 7. Ртвеладзе Э.В., Саидов А.Х., Абдуллаев Е.В. Қадимги Ўзбекистон цивилизацияси: давлатчилик ва ҳуқуқ тарихидан лавҳалар. - Т., 2001. 8. Gaffarov Sh.S «O'zbek davlatchiligi tarixi», SamDU. 2022 **Qo'shimcha adabiyotlar:** 1.Рахмонов Н. Турк хоқонлиги. - Т., 1993 2. Темур тузуклари. -Т.: 1991, 1996. 3.Ахмедов Б. Соҳибқирон Темур (ҳаёти ва ижтимоий сиёсий фаолияти).Т., 1996 4. Низомулмулк. Сиёсатнома. - Т.: Адолат, 1997. 5. Азизхўжаев А. Давлатчилик ва маънавият., "Шарқ", 1997 6. Бунёдов З.М. Ануштегин-Хоразмшоҳлар давлати. - Т., 1998 7. Муқимов З. Ўзбекисион давлати ва ҳуқуқи тарихи. (Тарихий - ҳуқуқий тадқиқот) 1-қисм. Самарқанд Зарафшон, 1998. 8. Люсен Кэрен. Амир Темур салтанати. - Т., 1999. 9. Бўриев О. Хоразмшоҳлар-Темурийлар. - Т., 1999. 10. Жабборов И. Буюк Хоразмшоҳлар давлати.- Т., 1999. 11.Ўзбекистоннинг янги тарихи. Биринчи китоб: Туркистон Чор Россияси мустамлакачилиги даврида. Т., «Шарқ». 2000. 12.Ўзбекистоннинг янги тарихи. Иккинчи-китоб. Ўзбекистон совет мустамлакачилиги даврида. Т,, «Шарқ». 2000 13.Ўзбекистоннинг янги тарихи. Учинчи-китоб. Мустақил Ўзбекистон тарихи. Т., «Шарқ», 2000. 14.Агзамхужаев С. Туркистон мухторияти: миллий демократик давлатчилик қурилиш тажрибаси.-Т. "Маънавият", 2000. 15. Ўзбекистон давлатчилиги тарихи очерклари. Т., «Шарқ», 2001. 16. Махмудов Т. «Авесто» ҳақида. Т.: Шарқ , 2000.

17. Муқимов З, Маматов Х. «Амир Темур тузуклари»да давлат ва ҳуқуқ масалалари. Т.,2001.
18. Тарих шоҳидлиги ва сабоқлари: чоризм ва совет мустамлакачилиги даврида Ўзбекистон миллий бойликларининг ўзлаштирилиши. \ Лойиҳа раҳбари, масъул муҳаррир: Д.А.Алимова. – Т.: Шарқ, 2001
19. Н.А.Абдурахимова, Ф.Р.Эргашев Туркистонда чор мустамлака тизими.Тошкент, "Академия" 2002 й.
20. Ахмаджонов Россия империяси Марказий Осиёда. Т., 2003
21. Сагдуллаев А.С. Қадимги Ўрта Осиё тарихи. Т., 2004.
22. Ртвеладзе Э.В. Цивилизации, государства, культуры Центральной Азии. - Т., 2005.
23. Муртозаева Р.Х. ва бошқалар. Ўзбекистон тарихи. Дарслик. - Т.: Янги аср авлоди, 2005 (лотин алифбосида)
24. Одилқориев Ҳ.Т., Тультеев И.Т. Икки палатали парламент. Т.: Ўзбекистон Республикаси ИИВ Академияси. 2005.
25. Ғаффоров Ш.С. Тарих ва тақдир: Россия империясидан Туркистонга кўчирилганлар. -Т., 2006.
26. Пардаев А. Давлат ва давлатчилик ғояси. – Т.: Фан, 2007.
27. Шамсутдинов Р.«Ватан тарихи» биринчи, иккинчи ва учинчи китоблар Т.2010
28. Отахўжаев А. Илк ўрта асрлар Марказий Осиё цивилизациясида турк-суғд муносабатлари. Монография. –Т.: ART-FLEX, 2010. ISBN
29. Шамсутддинов Р, Мўминов Х. Ўзбекистон тарихи. Ўқув қўлланма. –Т.: "Шарқ" нашриёт матбаа акциядорлик компанияси бош нашриёти, 2013
31. Эшов Б., Одилов А. Ўзбекистон тарихи. 1-жилд. Энг қадимги даврдан XIX аср ўрталаригача. Дарслик. – Т.: Янги аср авлоди, 2014.
32. Ғойибов Б.С. Суғд конфедерацияси: шаклланиши, тараққиёти ва таназзули. Т. 2015
33. Иброҳим Қафес ўғли Хоразмшоҳлар давлати тарихи. Туркчадан Назарбек Раҳим таржимаси. Т.2016
34. Ражабов Қ., Замонов А. Ўзбекистон тарихи (1917-1991 йиллар). Т.: 2017
35. Ғойибов Б. Суғдшуносликка кириш I. Суғдий тил ва нумизматика. (Рисола). – Тошкент: 2018. – 69 б. (Ҳаммуаллиф Ғ.Бобоёров)
36. Ғойибов Б. Илк ўрта асрларда Суғд / Масъул муҳаррир М.Исҳоқов. (Ўқув қўлланма) – Самарқанд: СамДУ нашриёти, 2018. – 146 б.
37. O'zbekiston tarixi. Oliy o'quv yurtlarining tarix fakulteti talabalari uchun darslik / Mas'ul muharrir A.S.Sagdullayev. – T., 2019.
38. Абдуллаев Р., Рахимов М., Ражабов Қ. Ўзбекистон тарихи (1917-1991 йиллар). Иккита китоб. Биринчи китоб 1917-1939 йиллар; Иккинчи китоб 1939-1991 йиллар. Тошкент. "O'ZBEKISTON"-2019

Davriy matbuot nashrlari

1. Анорбоев. Ўзбекистонда илк давлатчилик ва унинг ўрганилиш тарихидаги баъзи бир муаммолар.// "Ўзбекистон тарихи " илмий журнали. 2004 йил.№4. 3-13 бетлар.
2.А.Мухаммаджонов, Б. Махмудов. Қорахонийлар давлатининг ташкил топиши ҳақида айрим мулоҳазалар. // "Ўзбекистон тарихи " илмий журнали. 2010 йил.№4.
3.Б.Эшов. "Шаҳар" тарихий тушунчасини англаш ва уни ишлаб чиқишдаги илмий-услубий ёндошувлар. //"Ўзбекистон тарихи" илмий журнал. 2003 йил , № 3. 59-69 бетлар.
4.Эрматов. Амир Темур: афсона ва ҳақиқат. // Ижтимоий фикр, инсон ҳуқуқлари.№3(35) //2006 йил 130-139 бетлар.
5. Г.Солижонов. Исмоил ал-Бухорий ва Исо ат-Термизий ҳадислари ислои ҳуқуқи солиқ қонунчилигининг манбалари сифатида. "Ўзбекистон тарихи" илмий журнали 2001 йил № 4
6. С.Аскарова . Турк хоқонлигида давлат ва ҳуқуқ масалалари.// "Ислом ва ҳуқуқ"

	илмий журнали 153-156 бетлар. 7.Сагдуллаев А. “Авесто”нинг илк диний маросимларини ўрганишда археологик маълумотлар. //Ўзбекистон тарихи илмий журнали.2001 йил №3. 3-9 бетлар. 8.Ш. Шайдуллаев. Илк давлатларнинг археологик белгилари. //“Ўзбекистон тарихи” илмий журнал. 2002 йил, № 3. 3-10 бетлар. 9.Шайдуллаев Ш. "Авесто" ва моддий маданият.//Ўзбекистон тарихи илмий журнали.2004 йил №3. 3-12 бетлар. **Axborot manbalari (saytlar):** 1. www.gov.uz – 2. www.ziyonet.uz. 3. www.edu.uz. 4. www.google.uz. 5. www.fvat.uz. 6. www.turklib.uz.
7.	Fan dasturi Samarqand davlat universiteti O‘quv-uslubiy кengashining 2021- yil 24-avgustdagi 1-son bayonnomasi bilan ma’qullangan**.**
8.	**Fan/modul uchun mas’ullar**: **Rahimov B.E** – SamDU, «O‘zbekiston tarixi» kafedrasi katta o’qituvchisi,PhD
9.	**Taqrizchilar:** **Xudayorov O’ –** SamDAQI o’qituvchisi, PhD **G’afforov SH.S. –** SamDU, «O‘zbekiston tarixi»kafedrasi professori, tarix fanlari doktori,

Самарқанд давлат университети тарих факультети Ўзбекистон тарихи кафедраси катта ўқитувчиси Б.Э.Рахимовнинг "Ўзбекистон давлатчилиги тарихи" фани бўйича тарих йўналиши талабалари учун тайёрлаган ишчи дастурига

ТАҚРИЗ

Ўзбекистон Республикаси ўз мустақиллигига эришгач,замонавий давлатчилик тизимини барпо этиш ва ривожлантиришга алоҳида эътибор қаратди.Ушбу устивор йўналишдаги жадал ҳаракатларни амалга оширишидан ўзбек халқининг давлатчилик соҳасида тўплаган кўп асрлик бой тарихий тажрибасини атрофлича ўрганиш ва ундан самарали фойдаланиш масаласи ўзининг долзаарблиги билан ажралиб туради.Шу нуқтаи назардан тақдим этилаётган ишчи дастур назарий ва амалий аҳамиятга эга. Ўзбекистон тарихининг ўта қизиқарли ва мураккаб жараёнларида давлатчилик тараққиётининг ўрни ва аҳамияти беқиёс бўлганлиги,унинг эволюциясида мавжуд бўлган бўсқичлар,тамойиллар,йўналишлар,қонуиятларнинг ўзига хос эканлиги тўғрисида талабаларга чуқур билим бериш ишчи дастурнинг асосий мақсади эканлиги алоҳида таъкидланган.

"Ўзбекистон давлатчилиги тарихи" фани бўйича тайёрланган ишчи дастур Давлат стандартлари, Ўзбекистон тарихи Концепцияси ва Намунавий дастур талаблари асосида ишлаб чиқилган. Унда давлатчилик тарихининг қадимги,ўрта асрлар, мустамлакачилик ва совет мустабид тузуми хамда истиқлол даврини ўрганиш бўйича қўлга киритилган охирги ютуқлар ва янгича ёндашувлар ўз аксини топган. Ушбу даврларни чуқур таҳлил қилиш тарихимизнинг оқ ва қора доғларини ёритиш билан бирга, мустақиллик йилларида амалга оширилган ислоҳотларнинг турли қирраларини ўрганиш, бу жараённи чукурлаштириш унинг айрим муаммо, камчиликларини бартараф этиш имконини беради. Шу сабабли ушбу дастурнинг долзарблиги ҳеч қандай шубҳа туғдирмайди.

Дастурнинг бошида муаллиф фаннинг долзарблигини, назарий ва амалий аҳамиятини, мақсад, вазифаларини, предмети ва объектини, методологик ва концептуал асосларини ёритади. Сўнгра у фаннинг мазмунини очиш имконини берадиган асосий мавзулар, уларда ёритиладиган масалаларни баён қилишга киришади.

Ишчи дастурда 26 мавзу бўйича маъруза ва 38 мавзу бўйича семинар машғулот дарслари ўтказилиши назарда тутилган. Талабаларнинг мустақил таълим топшириқларининг мавзулари хам дастурда эътиборга олинган. Шу сабабли унда Ўзбекистон давлатчилиги тарихининг маъруза ва семинар мавзуларининг айрим масалаларни ўрганишга катта эътибор қаратилган. Бундан ташқари муаллиф мавзуларни ўрганишда уларнинг назарий ва методологик асосларини ёритишга интилганлигини ҳам таъкидлаш лозим. Муаллиф ушбу фаннинг ишчи дастурини тайёрлашда "Ўзбекистон тарихи", "Жахон тарихи", "Тарихшунослик", "Манбашунослик" каби фанлар билан ўзаро боғлиқлигига алоҳида эътибор қаратган.Шу жиҳатдан юқорида номлари тилга олинган фанлар бўйича олинган билимлар тақдим этилаётган фанни чуқуррок ўзлаштиришга ёрдам беради.

Шу билан бирга муаллиф Ўзбекистон давлатчилиги тарихининг айрим жихатларини Жаҳон тарихининг илмий янгиликлари ва ютуқлари билан кенгроқ боғласа мақсадга мувофиқ бўлади деб ҳисоблайман

Мазкур ишчи дастур олдига қўйилган барча талабларга жавоб беради ва унинг асосида ўқув услубий мажмуа ҳамда модул платформаси ишлаб чиқиш мумкин деб ҳисоблайман.

СамДАҚИ ўқитувчиси PhD **Ў.Худоёров**

Ў.Худоёров NING IMZOSINI TASDIQLAYMAN
KB BOSHLIG'I

Universitetning 2024-yil 16- avgustdagi 301-ij buyrug'i asosida
Fan dasturlari va mustaqil ta'lim topshiriqlarini ishlab chiqishga ma'sul ishchi guruhi:

Rais - Xolmatov N.O'.

Kafedra mudiri: **prof. Vafayeva Dj.B.**

Fakultet dekani: **prof. Djuraqulova D.M.**

SamDU O'quv ishlari

bo'yicha 1-prorektor **prof.Soleyev A.S.**